

Livet i strandkanten

Vågor kluckar mot stranden, skrattmåsar, strandskata, svala simmar, spatserar, svirrar, himlen skiftar färg mellan ljust och mörkt, fartyg siktas vid horisonten. Det går i princip att vandra längs hela Trelleborgs kommuns kust från Skateholm i öster till Fredshög i väster, förutom själva hamnområdet som är stängt, och runt hela Falsterbohalvön. Stranden är allmänt tillgänglig. Allemansrätt och strandskydd hänger samman. De lyckliga som får bo med havsutsikt ska släppa fram allmänheten så folk kan passera i strandkanten. Så är det tänkt. Så har det länge också varit.

Ett väldigt uppseende väckte landshövdingen på Gotland förra veckan. Det handlade om en strandskyddsdispens. Fokus låg inte på dispensen i sig, dess motiv eller berättigande, utan på hennes uttalande om att den som gör något bra för bygden ska ha förmåner. Så kan man förstås inte resonera. Likhet inför lagen är en av samhällets hörnstenar.

Men det pågår en attitydförändring. På öarna i Karlskrona innanhav som jag ofta besöker med båt står de "privat" på bryggor som förr var allmänna, det byggs höga murar över klippställarna, på varje vacker klippa står plötsligt först en bod, sedan snart ett hus. I den Blekingska lokalpressen kunde man läsa om några roffat åt sig en sjö till ett hundbad. Man satte upp skyltar på flera språk "varning för hund", "på egen risk". Strandskyddad mark är oftast privatägd. Det betyder inte att marken får användas hur som helst efter vad markägaren vill. Det betyder inte heller att andra får använda mark de inte äger hur som helst.

Nu sker en förskjutning i mentalitet. Det privata manifesterar sig och försöker stänga ute. Det behövs inte alltid hundra eller trehundra meter utan ibland räcker det med ett tiotal meter för att kunna passera fritt. I fiskelägen har det varit hävd att ha öppna nätplatser, öppet mellan sjöbodarna och skjul. Med staket och taggiga vresrosor tar man nu ibland bort även dessa sista metrarna.

Att genom kommunala planer ge fler möjlighet att bygga nära, fast inte kloss inpå, några av Sveriges många sjöar och vattendrag är välkommet. Så som avses i den nya

strandskyddslagen. Att värna tillgängligheten till våra stränder i Skåne och till vår skärgård och hålla vissa delar helt obebyggda är nödvändigt.

Förr lydde folk byggnadsnämnden och byggnadsnämnden i sin tur lydde regering och riksdag och följde lagarna. Lagstiftningen är i princip densamma nu som för trettio år sedan. Men inställningen är annorlunda. Lydnaden och tilliten är borta.

Frågan är om det är "vi och dom" eller om de som bestämmer faktiskt är vi, det vill säga att det är vi som är samhället. Det är våra lagar och politikerna är valda av oss. Största hindret mot strandskyddet är vi själva!

Madeleine Brandin

arkitekt och författare

madeleine@arkitekturpoesi.com